

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Istorie
1.3. Departamentul	Relații Internaționale și Istorie Universală
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii	Științele antichității, medievistică și arheologie

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Diplomatica medievală						
2.2. Titularul activităților de curs	Conf. dr. univ. Marian Coman						
2.3. Titularul activităților de seminar	Conf. dr. univ. Marian Coman						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DOP/DS

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	3.2. Din care Curs	2	3.3. Seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. Din care Curs	28	3.6. Seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					52
Pregătire seminarii/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					32
Tutoriat					5
Examinări					4
Alte activități					-
3.7. Total ore de studiu individual					133
3.8. Total ore pe semestru					175
3.9. Număr de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoștințe de bază cu privire la istoria medievală europeană (inclusiv a Țării Românești și a Moldovei)
4.2. de competențe	Competențe digitale minimale.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	-
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dezvoltarea capacității de analiză contextualizată istoric a documentelor medievale ➤ capacitatea de a identifica și de a utiliza surse primare și secundare relevante pentru analiza istorică a unui document ➤ capacitatea de a redacta un text științific, utilizând limbajul de specialitate și aplicând metodele specifice ale analizei diplomatice
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dezvoltarea spiritului critic al studenților, provocându-i să testeze validitatea interpretărilor istoriografice prin recursul nemijlocit la sursele primare ➤ regândirea limitelor istoriografice tradiționale, propunând reinterpretarea unor teme de istorie românească dintr-o perspectivă mai amplă, europeană

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> ➤ însușirea de către studenți a unui set minimal de cunoștințe și de noțiuni de bază privind natura documentelor medievale și activitatea cancelariilor medievale
7.2. Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dezvoltarea abilităților analitice ale studenților prin exersarea identificării părților componente ale formularului diplomatic și prin învățarea utilizării analizei seriale

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Ce este diplomatica?	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
2. Formularul diplomatic: protocolul	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
3. Formularul diplomatic: textul	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
4. Formularul diplomatic: eschatocolul	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
5. Diplomatica tradițională și interpretarea socio-juridică.	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
6. Noua diplomatică și interpretarea semiotică	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
7. Temă la alegerea studenților	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
8. Transmiterea documentelor. Arhive, cartularii și condici	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
9. Memorie, documente și cronici	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
10. Limba documentelor. Cuvântul scris și cuvântul vorbit	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
11. Caracteristicile externe ale documentelor: pergament, hârtie, instrumente de scris și cerneală	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)

12. Ornamente și miniaturi în actele de cancelarie	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
13. Falsuri și falsificatori	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
14. Documentele Țării Românești. Noi direcții de interpretare.	Prelegere-dezbatere	Suport de curs digital (ppt)
Bibliografie <ul style="list-style-type: none"> ➤ Susana Andea, Avram Andea, Adinel Dincă. <i>Autographa et signaturae Transsilvaniae</i>. Cluj-Napoca, 2015. ➤ Brigitte Bedos-Rezak,. <i>When ego was imago: signs of identity in the Middle Ages</i>. Brill, 2010. ➤ Michae Clanchy. <i>From memory to written record: England 1066-1307</i>. Hoboken: Wiley-Blackwell, 2013. ➤ Damian P. Bogdan. <i>Diplomatica slavo-română din secolele XIV-XV</i>. Biblioteca Revistei Istorice Române, București, 1938. ➤ Damian P. Bogdan. „Cancelaria lui Mircea cel Mare.” <i>Revista de Istorie</i>, vol. 39, 1986, p. 659-668 și p. 729-745. ➤ Matei Cazacu. „La Chancellerie des Principautés valaque et moldave (XIVe – XVIIIe siècles),” 87-127 în <i>Kanzleiwesen und Kanzleisprachen im östlichen Europa</i>, ed. Christian Hannick. Köln: Böhlau Verlag, 1999. ➤ Pavel Chihaia. „Negru Vodă” în <i>documentele mănăstirii Tismana</i>, p. 112- 119 în <i>De la Negru Vodă la Neagoe Basarab</i>. București: Ed. Academiei, 1976. ➤ Cristina Codarcea. <i>La malédiction dans les anciens documents de la Valachie (XIVe–XVIe siècles)</i>. „Revue des études sud-est européennes”, XXXII, 1994, nr. 1–2, p. 53–61. ➤ Marian Coman. În scaunul vechilor domni. Discurs politic și formular de cancelarie în hrisoavele lui Neagoe Basarab, în <i>Mărturii. Frescele Mănăstirii Argeșului</i>. Catalog expozițional, ed. Emanuela Cernea, Lucreția Pătrășcanu. București: Muzeul Național de Artă al României, 2012, p.36-41. ➤ Marian Coman. „Memoria războiului în documentele de cancelarie ale Țării Românești. Hrisoavele Goleștilor.” <i>Studii și Materiale de Istorie Medie</i>, vol. XXXVI, 2018, p. 317-352. ➤ Marian Coman. <i>The Reign of a Defrocked Monk. A Late Fifteenth-Century Case Study in the Wallachian Political Language</i>, pp. 189-222 în <i>Religious Rhetoric of Power in Byzantium and South-Eastern Europe</i>, ed. Ivan Biliarsky, Mihail Mitrea and Andrei Timotin, Brăila, Ed. Istros, 2021. ➤ Georges Declercq. „Originals and Cartularies: the organization of archival memory (ninth-eleventh centuries).” <i>Charters and the use of the written word in Medieval Society</i>. Brepols, 2000, p. 147-170. ➤ Lucia Djamo-Diaconiță. <i>Limba documentelor slavo-române emise în Țara Românească în sec. XIV și XV</i>. București: Editura Academiei, 1971. ➤ Documente privind Istoria României. Introducere, vol. 1 și vol. 2, Damian P. Bogdan, Sigismund Jakó, Emil Vîrtosu, Alexandru Elian, Ion Ionașcu, Francisc Pall. București: Editura Academiei, 1956. ➤ Dionisie Eclesiarhul. <i>Hronograf, 1764-1815</i>, ed. Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu. București, 1987. ➤ Heinrich Fichtenau. <i>Arenga: Spätantike und Mittelalter im Spiegel von Urkundenformeln</i>. Graz-Cologne: Böhlau, 1957. ➤ Ildar Garipzanov. <i>The symbolic language of authority in the Carolingian world (c. 751-877)</i>. Brill, 2008. ➤ Arthur Giry. <i>Manuel de diplomatique</i>. Vol. 1,2. Paris, 1924. ➤ Mariana Goina. <i>The Use of Pragmatic Documents in Medieval Wallachia and Moldavia (Fourteenth to Sixteenth Centuries)</i>. Brill, 2020. ➤ Bernard Guenée. <i>Istorie și cultură istorică în Occidentul medieval</i>. Iași: Ed. Polirom, 2019. ➤ Olivier Guyotjeannin, Jacques Pycke, Benoît-Michel Tock. <i>Diplomatique médiévale</i>. Brepols, 2006. ➤ Gheorghe T. Ionescu. <i>Arenga în documentele de cancelarie din Moldova</i>, în <i>idem, Contribuții la istoria românilor</i>, ed. Ionel Cîndea. Brăila: Editura Istros, 2004. ➤ Démètre Ionescu. <i>Contribution à la recherche des influences byzantines dans la diplomatie roumaine</i>. „Revue historique du Sud-Est Européen”, 11 (1934) ➤ Traian Ionescu-Nișcov. <i>Contacts entre la diplomatie serbe et la chancellerie princière de la Valachie pendant les XIVe et XVe siècles</i>. „Bulletin AIESEE” 10 (1972) ➤ Florența Ivaniuc. <i>Jurământul/blestem – cutumă și procedură în jurisdicția Țării Românești (sec. al XIV-lea – al XVIII-lea)</i>. „Revista istorică”, VII, 1996, nr. 11–12, p. 867–887. ➤ Geoffrey Koziol. <i>The Politics of Memory and Identity in Carolingian Royal Diplomas. The West Frankish Kingdom (840-987)</i>. Turnhout: Brepols, 2012. ➤ Michael Laskaris. <i>Influences byzantines dans la diplomatie bulgare, serbe et slavo-roumaine</i>. „Byzantinoslavica” 3 (1931) ➤ Antal Lukács. „Documente false și interpolate privind Țara Făgărașului în secolele XIII-XVI,” 97-106 în <i>In honorem Radu Malonesco emeritae</i>, București, 1996. ➤ Rosamond McKitterick. <i>The Carolingians and the written word</i>. Cambridge University Press, 1989. ➤ Gheorghe Mihăilă, ed. <i>Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie</i>. București: Minerva, 1970 		

(p.86-100). ➤ Dan Mohanu. „Calea grămaticilor de la Argeș,” 45-91 în Izvoare istorice, artă, cultură și societate. În memoria lui Constantin Bălan (1928-2005), ed. Constantin Rezachevici. București: Editura Speteanu, 2010. ➤ Ion Radu Mircea. „Marii logofeți din Țara Românească 1392-1502.” Hrisovul 1 (1941): 117-140. ➤ Oana Rizescu, Jurământ și blestem în procedura judiciară din Țara Românească până la sfârșitul secolului al XVII-lea. II. Cuvintele blestemelor domnești, „Revista istorică”, tom XXV, 2014, nr. 1-2, p. 149-183. ➤ Henri Stahl și Damian P. Bogdan. Manual de paleografie slavo-română. 1936. ➤ Cătălina Velculescu. Între scriere și oralitate. București: Ed. Minerva, 1988. ➤ Michel Zimmermann. La datation des documents catalans du IXe au XIIe siècle : un itinéraire politique. „Annales du Midi : revue archéologique, historique et philologique de la France méridionale”, Tome 93, N°154, 1981. pp. 345-375.		
Seminar	Metode de predare	Observații
1. Hrisovul din 30 octombrie 1517 dat de Neagoe Basarab Govorei	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
2. Diplomele imperiale emise de Carol cel Mare pe 4 martie și pe 29 mai 801	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
3. Hrisovul din 1 aprilie 1551 dat de Mircea Ciobanul Govorei	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
4. Dania lui Mihai Viteazul pentru Antonie Grama din 26 septembrie 1600	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
5. Hrisovul de întărire al lui Alexandru Mircea pentru Lal și cetașii lui din 13 ianuarie 1575	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
6. Dania lui Robert I pentru Saint-Denis din 25 ianuarie 923	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
7. Temă la alegerea studenților.	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
8. Predosloviile lui Dionisie Eclesiarhul	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
9. Cartea lui Mihnea Turcitul pentru mănăstirea Snagov din 20 iunie 1582	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
10. Scrisoarea lui Vlad Țepeș către Matia Corvin din 11 februarie 1462	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
11. Dania călugăriței Efrosina din Drăgășani către Episcopia Râmnic	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
12. Privilegiul latin dat brașovenilor de Dan la 10 noiembrie 1424	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
13. Hrisovul lui Mihnea Turcitul din 7 iulie 1586	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
14. Documentele emise de pretendentul Mircea, fiul lui Mihnea	Analiză de document	Suport de curs digital (ppt)
Bibliografie ➤ Giles Constable. Forgery and plagiarism in the Middle Ages. „Archiv für Diplomatik” 29 (1983): 1-41. ➤ Traian Ionescu-Nișcov, Maria Soveja, Acte de cancelarie domnească. Ornamente și miniaturi. București: Editura Meridiane, 1974. (p. 5-34). ➤ Damian Bogdan, Diplomatica slavo-română, DIR Introducere, vol. 2, p. 47-66. ➤ Maria Holban. Accente personale și influențe locale în unele scrieri latinești ale domnitorilor români, „Revista istorică”, XXIX, 1943: 51- 86. ➤ Marian Coman. Naming and the Making of Historical Memory. The Politics of Princely Sobriquets in the Wallachian Chancery of the Sixteenth Century (sub tipar). ➤ Dionisie Eclesiarhul. Scrieri alese. Hronograf. Predoslovii, ed. Natalia Trandafirescu, București, 2004. (p. 187-207) ➤ Geoffrey Koziol. „Is Robert I in hell? The Diploma for Saint Denis and the Mind of a Rebel King.” Early Medieval Europe, an 14, 2006, nr. 3: 233-267.		

- Henri H. Stahl. Controverse de istorie socială românească. București, Ed. Științifică, 1969. (p. 16-38)
- Ștefan Andreescu, Boierii lui Mihai Viteazul, în Restitutio Daciae, vol. III, București, Editura Albatros, 1997. (p. 396-419)
- Ștefan Andreescu, Politica lui Mircea Ciobanul, în Perspective medievale, București, Editura Nemira, 2002. (p. 99-111)
- Herwig Wolfram. Political theory and narrative in charters, „Viator”, 26, 1995, p. 39-52.
- Olivier Guoytjeannin. „The expansion of Diplomatics as a discipline”. American Archivist 59 (1990): 414-442.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul urmărește să dezvolte:

- familiarizarea studenților cu cercetarea istorică, ajutându-i să descopere cum se definește un subiect și care sunt pașii unui proiect de cercetare
- capacitatea de a redacta un text științific, utilizând limbajul de specialitate și aplicând metodele specifice de descriere și analiză a surselor istorice
- adoptarea unei perspective analitice comparative

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- abilitatea de a se documenta și de a identifica bibliografia relevantă pentru un anumit subiect - receptivitatea la feedback și disponibilitatea de a rescrie referatul	- evaluare scrisă pe baza unui referat (între 2.000 și 4.000 de cuvinte). Termenele de predare sunt 5 ianuarie și 1 februarie. Studenții care trimit referatul până pe 5 ianuarie vor primi un feedback și vor avea prilejul să-și îmbunătățească textul înainte de a fi notat	- 40 %
		- evaluare scrisă pe baza unui examen de două ore, care va verifica cunoașterea de către studenți a formularului diplomatic prin analiza unui document la prima vedere	- 30 %
10.5. Seminar/ Laborator	- capacitatea de a contextualiza istoric un document	- evaluare continuă pe baza participării la discuțiile de la seminar și a documentării prealabile	- 30 %
Standard minim de performanță	- redactarea unui referat care să întrunească câteva condiții științifice minimale (redactarea coerentă argumentativ și corectă gramatical a unui text științific; o documentare din cel puțin 5,6 surse academice; contextualizarea, oricât de sumară, a		

	documentului analizat) - identificarea părților principale ale formularului diplomatic dintr-un hrisov muntenesc sau dintr-o diplomă carolingiană - participarea constantă la cursuri și seminarii, documentarea prealabilă și implicarea în discuții
--	---

Data Completării

29.09.2024

**Data avizării în
departament**

**Semnătura titularului de
curs**

Semnătura titularului de seminar

**Semnătura Directorului de
Departament**